

JORDI LLEONART I ALIBERAS

Presentat per Carles Bas i Peired

El doctor Leonart neix a Barcelona el maig del 1948. Després del batxillerat comença els estudis de ciències biològiques i n'obté la llicenciatura el juny de 1970. Poc temps després, el professor Margalef, ben conegut de tots, obre la porta del meu despatx de l'Institut de Ciències del Mar, aleshores Institut d'Investigacions Pesqueres, i em diu aquestes paraules: «Carles, aquest noi penso que té molt d'interès en el que tu estàs treballant». El doctor Margalef se'n va i em deixa un xicot tímid, una miqueta esporuguit, li dic que s'assegui i s'asseu davant meu i comencem a parlar. Certament, en tenia una idea una mica confusa, però una cosa hi havia clara, li agradava la recerca. Però, la intenció que ell tenia en el cap, jo he de confessar aquí que la hi vaig desbaratar totalment. Aleshores vam començar a treballar, vam fer un pla i tot seguit, seguint una tendència personal, li vaig proposar començar a treballar en una tesi doctoral. I després d'unes converses em vaig adonar tot seguit que era un home que era sensible a la recerca, però que a més tenia una virtut que en aquella època era encara una miqueta rara —si se'm permet— és el fet que els aspectes matemàtics l'enfervorien especialment. Jo, que pertanyo a una època en què les matemàtiques, en aquelles ciències naturals, eren deixades de banda absolutament, em vaig sentir extraordinàriament entusiasmada. Vaig pensar: ja tenim l'home que ens omplirà un buit important. Bé, la seva tesi doctoral es titulà: «Les comunitats epiventòniques del banc canari serià mitjançant l'anàlisi de dades i comentaris crítics sobre la metodologia».

Podria semblar que aquesta tesi té poc a veure amb la biologia, doncs, és tot al contrari, és aprofundir, analitzar amb profunditat i amb sentit crític els mètodes que molts biòlegs estàvem emprant sense saber ben bé perquè ni com, i donar-los una revitalització —això es manifestarà al llarg de tota la seva trajectòria. Obté el doctorat *cum laude* i immediatament passa a integrar-se al grup d'investigació de recursos de l'Institut de Ciències del Mar. Una prova evident de la seva vocació científica és que des d'aquest moment fins que obté la primera plaça fixa per en Jordi Leonart passen onze anys, onze anys de penúria, de mitges beques, de mitges borses, de mitges ajudes, de desesperació. Ell es va fent gran i les places no surten, però l'esperit d'investigació i de recerca és més fort que el desànim i continua endavant.

Obté la plaça de col·laborador, la primera plaça fixa en el Consell Superior d'Investigacions Científiques destinat a l'Institut de Ciències del Mar l'any 1985. Després, em substitueix com a cap de la unitat de

recursos. Passa a ser director de la revista *Science Marine*. Mostra una especial sensibilitat per aquesta tasca editorial, que ja inicia a partir del 1982. A partir d'aquest mateix any ja inicia fort la seva ajuda als altres membres que iniciaven les seves tasques per als seus doctorats. Ha dirigit vuit tesis doctorals i tant en aquesta tasca com en la que veurem després, constantment es manifesten dues coses clares que formen l'eix substancial de la seva tasca investigadora: la informatització i la modelització. La biologia és per a ell el camp de treball, però podríem dir que l'instrument i el medi que utilitza per a aprofundir en el camp de treball són, evidentment, la informàtica i el model —i en aquest sentit és crític. I ha sofert, d'altra banda, perquè no dir-ho, les crítiques d'altres companys seus.

Ha publicat fins ara quaranta-un treballs, dels quals, disset ho han estat en revistes internacionals. Evidentment, això és el resultat d'unes línies de treball que acabo d'esmentar, línies de treball que van en el camp del grup de la recerca dels recursos vivents, marins, però, que tenen com a elements estructurals, com he dit abans, la informàtica i el model. I això es veu, si tenen vostès l'oportunitat de repassar la seva bibliografia, es veu d'una manera molt clara.

I també aquesta experiència, l'obté per mitjà de nombroses campanyes científiques, de les quals en destaco quatre: una realitzada en la zona canàrio-sahariana on, en aquella època, teníem un treball intens. Altres en la Mediterrània, altres al sud de l'Atlàntic i, sense embarcar-se, però amb un contacte estret i profund, a la zona del Pacífic andí. De resultes de tot això el doctor Lleonart no té una visió estricta de la biologia marina, sinó una visió amplíssima, i d'aquesta visió —ja he dit al començament que la meua relació amb ell és més que directa—, en puc donar fe perquè d'aquestes campanyes de què parlem, en aquell moment, jo era el responsable i ell era la persona en qui jo tenia posada tota la confiança.

Actualment ha tornat a reemprendre les seves relacions amb el Pacífic andí, amb altes organitzacions interessades en el desenvolupament de la biologia marina en aquelles àrees, especialment a Xile, Perú, Equador i Colòmbia i, notícies d'última hora, em diuen que organismes internacionals esperen els resultats de la seva experiència perquè passi una temporada en aquella zona continuant el treball.

Jo encara voldria dir breument alguna cosa més, és que la seva tasca editorial no solament ha quedat en l'època en què era responsable de la revista —de força importància internacional— *Science Marine*, sinó que ha publicat alguns números especials dedicats a temes concrets en aquesta revista, alguns d'ells de publicació molt recent.

El temps va passant i vull dir només per acabar dues coses: que és membre de la Societat Catalana de Biologia i n'ha format part de la junta en el camp de la lexicografia; és membre de la Institució Catalana d'Història Natural i de la Comissió Internacional de Ciències Marines de la Mediterrània i d'altres.

Jo en vull esmentar ara, finalment, l'altre aspecte, l'altre vessant. Si en Jordi Lleonart és un científic expert, també és un home que estima profundament la seva terra, és un home que sent profundament la seva llengua, és un home que, alguns d'aquí sabem, ha dedicat un esforç extraordinari a aprofundir per mitjà dels sistemes lexicogràfics en el coneixement de la nostra llengua i, en aquest sentit, vull fer una petita ressenya sobre les seves activitats relacionades amb la llengua i la cultura catalana.

Des de 1977 fou membre de la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències, com a vocal de lexicografia de la Societat Catalana de Biologia des de la seva formació fins a la seva dissolució; el 1980 fou coordinador de la sessió «Lexicogràfica Biològica» de la Societat Catalana de Biologia. Té publicat un facsímil, *El cançoner popular*, d'Aureli Capmany. Ha col·laborat en l'obra de R. Riedl *Fauna i flora de la Mediterrània* i en diversos comentaris sobre problemes de la llengua; és col·laborador i consultador del TERMCAT; ha participat en el Seminari de Formació en Terminologia organitzat pel Servei d'Assessorament Lingüístic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; ha coordinat el projecte «Els noms populars dels animals als Països Catalans», finançat per la Fundació Enciclopèdia Catalana, l'objectiu del qual és donar els noms i els criteris per a l'obra *Història natural dels Països Catalans*; ha col·laborat donant els noms catalans a diverses obres d'àmbit internacional, i quant a publicacions concretes relacionades amb la llengua catalana d'una manera directa, esmentaré «Els barbarismes en l'estadística», *Full Lexicogràfic*; «El "medi ambient", un castellanisme?», *Full Lexicogràfic*.

Tot això es resumeix amb aquestes paraules: amor a la ciència i amor a Catalunya, fruit d'un esforç madur i conscient. Són aspectes imprescindibles per a ésser membre de l'Institut d'Estudis Catalans.